

jeg tillade mig at sige, hvorfor jeg betragter den Anstalt, som tilsigtes oprettet, som værende noget ringere, det, jeg kalder af 2den Klasse. I den Erklæring, der forelaa ifjor fra det kongelige Sundhedskollegium, er det bestemt udtalt, at til Helbredelsesanstalt vil Lughuset i Viborg ikke kunne bruges; altsaa følger deraf, at man maa stille mindre Krav til det, man nu tilsigter. Det forekommer mig ogsaa, naar man ser paa Forholdene i det Hele, selv om man ikke er nøie kjendt med dem, at man maa komme til det Resultat, at det er en 2den Classes Anstalt. Det turde vel allerede følge af Beliggenheden i en By og den ingenlunde helbige Beliggenhed i Byen, som umulig i hygieinist Henseende kan være saa heldig som paa Landet. Det turde vel ogsaa følge af Omgivelseerne ved Lughuset, som paa ingen Maade ere helbige. Det ligger nemlig lige op ad Gasværket og Jernbanestationen, og det turde vel ogsaa følge deraf, at man er gaaet bort fra det, som jeg ellers tror er det Sædvanlige, at søge Afgang til Saltvandsbade ved en saadan Anstalt. Endelig vil det heller ikke være muligt i en saadan Grad, som ønskeligt er, eller som jeg tror det har været antaget som ønskeligt, at anbringe Patienterne til landligt Arbejde, som er det, som fortrinnsvis søges allermost for Uhelbredelige; thi selv om man kan skaffe sig et Areal, bliver det et mindre Areal, og jeg tror ikke, at dette Areal vil være i og for sig videre heldigt beliggende eller paa en let Maade tilgængelig for Anstalten. Jeg tror altsaa at turde antage, at man har gjort Afslag i de hidtil stillede Fordringer, og at man er kommen ind paa at nøies med noget Mindre. Det er det, der ikke staa mig ganske klart, om dette i Virkeligheden er fuldstændig heldigt. Jeg tror ikke, at dette Hovedspørgsmaal er forelagt egentlig direkte. Jeg tror ikke, at Sundhedskollegiet har været spurgt direkte, om det egentlig fandt det rigtigt i Hovedprincippet at gaa til en saadan Udskillelse; men jeg maa jo ganske vist indrømme, at man kan sige, at der indirekte ligger en Billigelse deri, naar det overhovedet anbefales at gaa til en Plejestiftelse. Men det synes dog ikke ganske afgjort, om ikke Kollegiet, naar Spørgsmaalet var opstillet selvstændigt og skarpt, vilde fremkomme med andre Betragtninger. Jeg slutter det indirekte af forskellige Udtalelser. Justitsministeriet antyder i sin Skrivelse til Sundhedskollegiet den midlertidige Karakter, man ønsker at give en saadan Anstalt og stiller i Udsigt, at det var Noget, man maatte foreløbig kunde komme til at nøies med, og at det kunde være et Gjenmængselsled til noget Bedre; man ønskede Tid til at forberede sig, og man vilde maatte da komme til noget Andet, og maatte Noget, der staaa nærmere ved det, som man nu har. For min Betragtning stiller det sig saaledes, at saalænge jeg i det Mindste — og vistnok mange Andre — ikke er ganske paa det Klare med, om denne Hovedafskillelse i Virkeligheden

er heldig, vilde man ikke gjøre vel i at acceptere den enten midlertidig, som Noget man kunde komme bort fra, og endnu mindre, naar det var endeligt. Naar jeg ser paa de forskellige Udtalelser, som dels have foreligget, dels foreligge, forekommer det mig ogsaa, at der indirekte er udtalt en Del mod Princippet. I den Erklæring, som ifjor under Finantslovens Behandling forelaa her fra det kongelige Sundhedskollegium, staaer der stillet i Spidsen for Erklæringen, at det Ønskelige vilde være en fjerde Anstalt. Jeg maa gjøre opmærksom paa, at det var et Slags Initiativ, der er taget ved denne Udtalelse, thi det var egentlig Noget, der ikke var Spørgsmaal om. Der var kun Spørgsmaal om, hvorvidt Kollegiet antog, at denne Omvæltelse var ønskelig og heldig. Dengang var der for kort Tid leonet til Sagens Behandling, og Oplysningerne vare ikke saaledes, at man fik nogen endelig Erklæring, men der blev, som sagt stillet i Spidsen det Ønskelige i at gaa til den fjerde Anstalt, altsaa det dyreste Alternativ. Nu har Sundhedskollegiet erklæret sig for, at, naar man ikke uden meget stor Bekostning, vilde kunne faae Opgaven paa anden Maade løst, vilde det være rigtigt at gaa til en Pleieanstalt, alene for Uhelbredelige. Men der ligger ogsaa deri, at det principalt Ønskelige nærmest maatte gaa ud paa noget Andet. Jeg skal ogsaa gjøre opmærksom paa, at i Slutningen af Erklæringen staaer der, at ibet man tilraader Ministeriet at søge de fornødne Midler til Gjennemførelsen af den foreliggende Plan, paakalder man tillige Ministeriets Omsorg for Fremtiden og opfordrer til Forsøg paa at gaa ad andre Veie, og der ligger jo ogsaa deri, synes det mig, en Antydning af, at dette er noget Foreløbigt. Jeg synes, der ligger deri, at, om man end har sluttet sig til Planen, kunde man maatte dog ønske at gaa i en anden Retning. Man ser tillige af Erklæringen, at forskellige Overlæger ved Sindsygeanstalterne have haft Leilighed til at udtale sig, og de erkjende i det Hele, at Projektet i og for sig, som det foreligger, er vel gennemføreligt, og tilsigter en Ordning, som maa kaldes forsvarlig, men der foreligger dog Erklæringer fra to Overlæger, en fra St. Hans Hospital, som omtaler Hjælpstiftelser i Forbindelse med de ældre Stiftelser og, saavidt jeg veed er det netop Noget, som vedkommende Overlæger har haft Leilighed til praktisk at prøve paa den Anstalt, for hvilken han staaer i Spidsen, og en fra en anden Overlæger fra Bordingborg Anstalt, som er en Hensigting om at danne Kolonier, hvilket er en noget anden Form; men det forekommer mig, at man kan sige, at der i begge Overlægers Udtalelser er en Tendents til at ville knytte de Uhelbredelige saa nær som muligt til Helbredelsesanstalten, og det er det, som synes mig at maatte være Hovedspørgsmaalet, om man skal sende dem bort derfra. Spørgsmaalet, om hvem der skal